

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enchiridion Sev Manuale Episcoporum Pro Decretis in
Visitatione, & Synodo, de quacumque re condendis.**

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1650

De Visitatione in genere. §. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9534

P R A X I S C O M P E N D I A R I A V I S I T A N D Æ C I V I T A T I S,

Et Diœcesis ab Episcopo.

Ad Lectorem.

Theoriam alij, alij Praxim, vtramque non pauci; fusè illi, confusè hi; omnes autem (eorum pace dixerim) vltra metas puræ Visitationis, de Visitatione scripserunt. nam definiendo res ipsas visitandas, disputando, Doctorum axiomata referendo, Canones multos congerendo, superflue interrogando, multa tamen omittendo vtiliora, & quicquid tere ad Episcopi potestatem attinet, ad vnum visitationis titulum reuocando, impleuere libros, puram ergo Praxim, & quæ præ manibus haberi possit in ipsamet Visitatione; necnon eam tantum Theoriam, quæ satis esse potest ad communiore casus, desiderantibus plurimis, & à me vtramque deposcentibus, eam attigisse mihi videor; experientia teste, in Imolensi, & Perusina Visitatione, sub Ferdinando Millino, & Neapolione Comitulo, quos honoris causa nomino, & hoc opusculo breui comprehendisse; in quo per Indices Praxim, per Annotationes Theoriam, sufficientem vtramque ad iuuandam peritorum Episcoporum memoriam, velut indice digito indicamus. si quid nouisti rectius istis; Candidus imperti: si non, his vttere mecum, & Vale.

De Visitatione in genere. §. I.

TO T A ratio Visitationis Episcopalis reduci potest ad ea capita de quibus communis est Verfus. Quis, Quid, Vbi, Quibus auxilijs, Cur, Quomodo; Quando.

1. Et quæsitio: Quis? Respondeo Episcopus ipse, vel per idoneos ministros, si legitime impeditus fuerit, & Concil. Trid. sess. 24. cap. 3. hoc est, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem vt ibidem dicitur.
2. Quæsitio: Quid? Respondeo; loca, & personas iurisdictionis Episcopalis, de quibus infra in proprio Indice.
3. Quæsitio: Vbi? Respondeo: in proprijs locis

facienda est Visitatio locorum, & personarum; nisi hæ commodius alibi haberi possint. ex Conc. Tolet. 4. c. 35.

4. Quæsitio: Quibus auxilijs? Respondeo: iurisdictione mirifice iuuare visitationem Episcopalem. primum est, oratio Visitatoris, & visitandorum ad Deum, alterum est Visitatoris exemplum ad Clerum, & populum. Tertium est notitia necessaria sacrorum Canonum, & præsertim in hoc genere sacri Concil. Tridentini, quam in hac Praxi supponimus, dum Episcopo visitandi rationem tantummodo indicamus.
5. Quæsitio: Cur? Respondeo finem Visitationis eum esse, qui à Trid. Concil. præscribitur, sess. cit. nempe sanam, orthodoxamque

P 4 doctri-

doctrinam, expulsis hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, inuocentiamque accendere, & cetera ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Hæc ibi.

6 Quæsitio: Quomodo? Respondebo fufius in tota hæc Praxi.

7 Quæsitio: Quando? Respondeo: ex Conc. Trid. loco cit. singulis annis, vel saltem vltima Visitatio biennio compleatur. & ibid. infra; quam celerrime: quod sacra Congregatio Conc. Trid. relinquit arbitrio Episcopi, quem admonet, debere tempus hoc esse moderatum, & discretum, ne grauentur visitandi. Primatamen vice diligentius erit agendum: in reliquis non erit diutius immorandum.

His ergo postis Indices propono varios, vt breuius agam.

Index eorum, quæ spectant ad Episcopum Visitantem. §. II.

- 1 Non modo debet visitare loca, & personas, sed etiam præstare, quæ sequuntur.
- 2 Absoluere animas fidelium Defunctorum, vt in Pontificali;
- 3 Benedicere solemniter populo Visitando, vt in eodem Pontificali, & cū Indulgentijs;
- 4 Sermonem habere ad eundem populum de Visitacionis causa, sine effectibus;
- 5 Missam celebrare, & distribuere sacram Synaxim.
- 6 Ministrare Sacramentum Confitmat.
- 7 Consecrare Ecclesias, Altaria, Calices, benedicere paramenta, & alia Pontificalia facere, prout est opus.
- 8 Inuitare quoscumque ad suggerendum opportuna cum charitate, & veritate.
- 9 Non autem sub pœna excommunicationis ad reuelanda, quæ nouerint, quod vetuit Sacra Congreg. Concil. vlt. Martij 1588.
- 10 Ad extraneos actus non diuertere, vt mouit eadem Sacra Congreg.
- 11 Mēsa frugali vti, adhibita lectione illud ex Concil. Trid. loco citato, hoc ex decencia.
- 12 Cum paucissimis circumire, quorum opera celerius compleri possit Visitatio.
- 13 Itinerarium recitare genibus flexis initio itineris à loco ad locum.
- 14 Orare Vesperis publicè in Ecclesia ante refectionem.
- 15 Visitare infirmos, & in pauperes erogare pecuniam ad ædificationem.
- 16 A muneribus quibuscumque abstinere,

17 Notario suo, aut Secretario vti, ad libitum, est declar. Congreg. Concil.

18 Procuracionem debitam accipere, hoc est, victum illius dici, quo visitant, ex Concil. loco cit.

ANNOTATIONES.

Circa decimum. Extraneos actus à Visitacione intellige, qui neque pertinent ad locorum, seu personarum visitacionem Ecclesiasticam, neque ad functiones supradictas Pontificales.

Circa undecimum. Fugiat Episcopus hospitium laicorum, & eorum conuiuia, ex Pro. 4. Med.

Circa 12. expedit, vt Episcopus assumat administratos, quos etiam mittere queat ad visitanda remota loca, seu ad supplicandas rationes dati, & accepti, vbi opus est, quare inter eos, esse poterit æconomus domus Episcopalis, Theologus Episcopi, & Magister Cærentiarum, cum famulo à cubiculo, præter Archidiaconum seu Canonicum I. V. D.

Si plures assumat, quàm solita procuratio ijs sufficere possit, expendat Episcopus de suo. quod fuisse docet ex Panor. Felic. in Man. Visitator. lib. 1. tit. 15. Decem persona computato Episcopo, & septem iumenta conceduntur in Conc. Prou. 4. Mediol. inferioribus autem Visitatoribus non vltra octo personas, & sex iumenta, sed his inferioribus longè minor sufficere potest numerus.

Circa 16. Vilagut par. 1. in fine num. 21. citat Doctores, qui concedunt Visitatoribus ea muneris, quæ comedenda, ac consumenda sunt ibidem, nec alio asportanda; vt iugum Domini sit suauis.

Circa 17. Idem Vilagut concedit à Notarijs moderatum aliquid recipi posse pro eorum labore in scribendo, & transcribendo, si non recipiant salarium de publico pro tali labore, & citat ibi S. Antoninum, & illud infert argum. à simili, quod à Concil. Trid. conceditur Notarijs decima pars aurei pro dimissorijs litteris, &c. Verum non valet argumentum ab vno casu ad alium, in quo expresse Concilium prohibet, ne ipsi Visitatores, aut quisquam suorum quicquam procuracionis causa pro Visitacione, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obstante quacumque consuetudine, etiã immemorabili, quid apertius? Zerola par. 1. V. Visitatio idem docet.

Circa 18. Vide varios modos procuracionis exigenda, & penas dupli. & alias, in siclas ijs, qui amplius acceperint, in Conc. Trid. sess. 4. c. cit.